

Sygn. akt VII U 2598/19

## WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 stycznia 2020 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy  
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Roslan- Karasińska

Protokolant: st. sekr. sądowy Maria Nalewczyńska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 9 stycznia 2020 r. w Warszawie

sprawy H. F.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W.

o przeliczenie emerytury

na skutek odwołania H. F.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W.

z dnia 11 kwietnia 2019 r. znak: (...)

z dnia 16 maja 2019 r. znak: (...)

z dnia 17 maja 2019 r. znak: (...)

1. umarza postępowanie w zakresie odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 11 kwietnia 2019 r. znak:(...) w zakresie zmienionym decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia z dnia 16 maja 2019 r. znak: (...)
2. w pozostałym zakresie oddala odwołania;
3. odstępuje od obciążania odwołującej się H. F. kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego.

## UZASADNIENIE

***W dniu 10 maja 2019 r. H. F. złożyła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 11 kwietnia 2019 r.,***

**znak:** (...)odmawiającej uchylecia decyzji o przyznaniu emerytury i stwierdzającej jej wydanie z naruszeniem prawa. Odwołująca ponadto wniosła o ponowne przeliczenie kapitału początkowego ustalonego decyzją o ponownym ustaleniu kapitału początkowego z dnia 17 kwietnia 2013 r., znak: (...) -2006 w związku z nowelizacją ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie dodanego art. 174 ust 2a na podstawie art. 3 ust 1 ustawy z dnia 5 marca 2015 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz o ponowne przeliczenie świadczenia emerytalnego ustalonego decyzją o przyznaniu emerytury z dnia 7 maja 2013 r., znak: (...) w związku z ustaleniem nowej wysokości kapitału początkowego oraz z uwzględnieniem orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r. (odwołanie k. 3-7 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 23 maja 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W. wniósł o jego oddalenie na podstawie art. 477<sup>(14)</sup> § 1 k.p.c. oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, a uzasadniając swe stanowisko wskazał, że w zaskarżonej decyzji odmówił ubezpieczonej uchylenia decyzji z dnia 7 maja 2013 r., znak: (...) i stwierdził jej wydanie z naruszeniem prawa. Powołał się przy tym na art. 146 i art. 151 k.p.a., zgodnie z którym uchylenie decyzji z powodu orzeczenia przez Trybunał Konstytucyjny niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, na podstawie którego została wydana decyzja, nie może nastąpić, jeśli od dnia doręczenia decyzji upłynęło 5 lat; w takiej sytuacji organ ogranicza się do stwierdzenia wydania decyzji z naruszeniem prawa oraz wskazuje okoliczności, z powodu których nie uchylił tej decyzji. W ocenie organu rentowego w przedmiotowej sprawie od dnia doręczenia decyzji z dnia 7 maja 2013 r., upłynęło 5 lat, zatem nie było możliwe jej uchylenie (odpowiedź na odwołanie z dnia 23 maja 2019 r., k. 42 – 42 verte a.s.).

***W dniu 11 czerwca 2019 r. H. F. złożyła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 16 maja 2019 r., znak: (...) uchylającej decyzję o przyznaniu emerytury z dnia 7 maja 2013 r., w części dotyczącej sumy kwot pobranych emerytur wcześniejszych oraz odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 17 maja 2019 r., znak: (...)***

Ubezpieczona wniosła o ponowne ustalenie świadczenia emerytalnego ustalonego decyzją z dnia 7 maja 2013 r., znak:(...) z uwzględnieniem orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r., na podstawie art. 114 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (odwołanie z dnia 11 czerwca 2019 r., k. 2 – 3 akt VII U 3759/19).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie H. F. od decyzji z dnia 16 maja 2019 r., znak:(...) oraz od decyzji z dnia 17 maja 2019 r., znak: (...)wniósł o ich oddalenie i łączne rozpoznanie obydwu odwołań zgodnie z art. 219 k.p.c. oraz łączne rozpoznanie ze sprawa o sygn. akt VII U 2598/19.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że w wyniku analizy sytuacji ubezpieczonej okazało się, że organ rentowy w decyzji z dnia 7 maja 2013 r., znak: (...) do ustalenia wysokości świadczenia przyjął nieprawidłową, zawyżoną kwotę pobranych emerytur. Zaskarżoną decyzją z dnia 16 maja 2019 r., znak: (...)dokonano zmiany decyzji w części dotyczącej kwot pobranych emerytur. Ponadto organ rentowy poinformował, że w dalszym ciągu wysokość emerytury ustalona na podstawie art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jest niższa od dotychczas wypłacanej emerytury wcześniejszej, a zatem nadal wypłacana jest emerytura wcześniejsza. Odnośnie zaś odwołania od decyzji z dnia 17 maja 2019 r., organ rentowy wyjaśnił, że skarżoną decyzją ponownie ustalił wysokość emerytury odwołującej się (odpowiedź na odwołanie, k. 5-6 akt VII U 3759/19).

Zarządzeniem z dnia 12 września 2019 r. sprawa o sygn. akt VII U 3759/19 została na podstawie art. 219 k.p.c. połączona ze sprawą o sygn. akt VII U 2598/19 celem łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia (zarządzenie z dnia 12 września 2019 r., k. 10 akt VII U 3759/19).

W piśmie procesowym z dnia 16 lipca 2019 r., H. F. wniosła o uchylenie decyzji ZUS z dnia 11 kwietnia 2019 r., znak: (...)połączenie z pozostałymi sprawami z odwołania od decyzji z dnia 16 maja 2019 r., znak: (...)oraz od decyzji z dnia 17 maja 2019 r., znak: (...) zawisłymi przed tutejszym Sądem (pismo z dnia 16 lipca 2019 r., k. 46-49 a.s.).

Na rozprawie w dniu 9 stycznia 2020 r. pełnomocnik odwołującej R. F. oznajmił, że ubezpieczona popiera odwołania od wszystkich trzech decyzji, wniósł o uwzględnienie w każdej z decyzji orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r. oraz podtrzymał dotychczasowe stanowisko w sprawie (protokół z rozprawy z dnia 9 stycznia 2020 r., k. 68-69 a.s.).

***Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:***

H. F. urodzona w dniu (...) ma przyznane prawo do wcześniejszej emerytury od dnia 3 marca 2008 r. na podstawie decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 19 marca 2008 r., znak: E (...). W kolejnych latach świadczenie było waloryzowane i przeliczane (decyzja ZUS z dnia 19 marca 2008 r. – akta ZUS).

W dniu 11 kwietnia 2013 r. H. F. złożyła w ZUS (...) Oddział w W. wniosek o emeryturę w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego. Po rozpoznaniu wniosku organ rentowy decyzją z dnia 7 maja 2013 r., znak: (...) przyznał odwołującej prawo do emerytury powszechnej od dnia 25 kwietnia 2013 r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Wysokość emerytury została pomniejszona o sumę kwot pobranych emerytur po uwzględnieniu kwoty wypłaconego wyrównania tj. 116 341,56 zł, wysokość świadczenia obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej wyniosła 1 152,53 zł. Jednocześnie organ rentowy wskazał, że emerytura ustalona niniejszą decyzją jest świadczeniem mniej korzystnym i nadal będzie wypłacana emerytura ustalona według dotychczasowych zasad (wniosek o emeryturę z 11 kwietnia 2013 r. – akta ZUS, decyzja ZUS z dnia 7 maja 2013 r. – akta ZUS).

W dniu 6 marca 2019r. Trybunał Konstytucyjny wydał wyrok w sprawie o sygn.

P 20/16, w którym orzekł o niezgodności z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2019r. poz. 39 ze zm.), w brzmieniu obowiązującym do 30 września 2017r., w zakresie, w jakim dotyczy urodzonych w (...)r. kobiet, które przed dniem 1 stycznia 2013r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy. Powyższe orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego zostało opublikowane w dniu 21 marca 2019r. (okoliczność bezsporna).

Pismem z dnia 14 marca 2019 r. H. F. złożonym w ZUS (...) Oddziale w W. wniosła o przeliczenie świadczenia emerytalnego w związku z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019r. oraz o wyrównanie wypłaconego świadczenia emerytalnego od dnia 25 kwietnia 2013 r., tj. od dnia osiągnięcia wieku emerytalnego, do nowej wysokości świadczenia wynikającej z przeliczenia (pismo z dnia 14 marca 2019 r. – akta ZUS).

W odpowiedzi na powyższe Zakład Ubezpieczeń Społecznych postanowieniem z dnia 11 kwietnia 2019 r., w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r., wznowił postępowanie w sprawie emerytury, zakończone decyzją z dnia 7 maja 2013 r., znak: (...) Następnie w tym samym dniu, tj. 11 kwietnia 2019 r., wydał decyzję znak: (...), w której odmówił uchylenia decyzji z dnia 7 maja 2013 r., znak: (...), stwierdzając zarazem jej wydanie z naruszeniem prawa. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że zgodnie z treścią art. 146 k.p.a. uchylenie decyzji nie może nastąpić jeżeli od dnia doręczenia decyzji upłynęło 5 lat. W takim przypadku na podstawie art. 151 § 2 k.p.a. organ administracji publicznej ogranicza się do stwierdzenia wydania zaskarżonej decyzji z naruszeniem prawa oraz wskazuje okoliczności, z powodu których decyzji nie uchylił. Organ rentowy stwierdził, że od doręczenia skarżonej decyzji z dnia 7 maja 2013 r., znak: (...) upłynęło 5 lat, a zatem nie było możliwe jej uchylenie (postanowienie z 11 kwietnia 2019 r. – akta ZUS, decyzja ZUS z dnia 11 kwietnia 2019 r. – akta ZUS).

W związku z odwołaniem H. F. od decyzji z dnia 11 kwietnia 2019 r., znak: (...) organ rentowy wydał decyzję z dnia 16 maja 2019 r., znak: (...) którą uchylił decyzję o przyznaniu emerytury z dnia 7 maja 2013 r., znak: (...) w części dotyczącej sumy kwot pobranych emerytur wcześniejszych. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał więc emeryturę od dnia 25 kwietnia 2013 r. tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego pomniejszając ją o sumę kwot pobranych emerytur, po uwzględnieniu kwoty wypłaconego wyrównania tj. 82 192,59 zł, wysokość świadczenia obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej wyniosła 1 286,90 zł. Jednocześnie organ rentowy wskazał, że emerytura ustalona niniejszą decyzją jest świadczeniem mniej korzystnym i nadal będzie wypłacana emerytura ustalona według dotychczasowych zasad (decyzja ZUS z dnia 16 maja 2019r. - akta ZUS).

Decyzją z dnia 17 maja 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., znak: (...) organ rentowy w odpowiedzi na wniosek o przeliczenie świadczenia złożony przez ubezpieczoną w dniu 14 marca 2019 r. przeliczył świadczenie od dnia 1 marca 2019 r., tj. od miesiąca w którym zgłoszono wniosek z uwzględnieniem ponownie ustalonego kapitału początkowego (decyzja z dnia 16 maja 2019 r., znak: (...) -2006) w wysokości 147 311,56 zł, ponownie obliczona wysokość emerytury wyniosła 1 464,50 zł. Jednocześnie organ rentowy wskazał, że emerytura

ustalona niniejszą decyzją jest świadczeniem mniej korzystnym i nadal będzie wypłacana emerytura przyznana na podstawie art. 29 ustawy emerytalnej w wysokości 1 733,44 zł brutto (decyzja ZUS z dnia 17 maja 2019 r. - akta ZUS).

Powyższy stan faktyczny, który nie był sporny między stronami, Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach organu rentowego, których wiarygodność nie budziła wątpliwości.

### **Sąd Okręgowy zważył, co następuje:**

Odwołanie H. F. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 11 kwietnia 2019 r., znak: (...) podlegało umorzeniu.

Sąd miał na uwadze, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. decyzją z dnia 16 maja 2019 r., znak: (...), którą uchylił decyzję o przyznaniu emerytury z dnia 7 maja 2013 r., znak: (...) w części dotyczącej sumy kwot pobranych emerytur wcześniejszych. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał więc emeryturę od dnia 25 kwietnia 2013 r. tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. W przedmiotowej decyzji ZUS uwzględnił część roszczenia odwołującej, bowiem poprzez ponowne obliczenie świadczenia zmniejszył wysokość pomniejszenia emerytury o sumę kwot pobranych emerytur, po uwzględnieniu kwoty wypłaconego wyrównania tj. 82 192,59 zł, a zatem wysokość świadczenia obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (zwanej dalej ustawą emerytalną) wyniosła 1 286,90 zł, a tym samym jest wyższe niż przyznane w decyzji z dnia 7 maja 2013 r. w wysokości 1 152,53 złotych, ale niższa od dotychczas pobieranej emerytury wcześniejszej przyznanej na podstawie art. 29 ustawy emerytalnej w wysokości 1 733,44 zł.

Zgodnie z art. 477<sup>13</sup> § 1 k.p.c. zmiana przez organ rentowy zaskarżonej decyzji lub wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności zaskarżonego orzeczenia przed rozstrzygnięciem sprawy przez sąd – przez wydanie decyzji lub orzeczenia uwzględniającego w całości lub w części żądanie strony – powoduje umorzenie postępowania w całości lub w części. Poza tym zmiana lub wykonanie decyzji lub orzeczenia nie ma wpływu na bieg sprawy.

W orzecznictwie wskazuje się, że powyższy przepis ma jednoznaczne brzmienie, z którego nie da się wyprowadzić wniosku, że chodzi w nim wyłącznie o zmianę przez organ rentowy zaskarżonej decyzji w drodze wydania decyzji zmieniającej. Zmiana ta może nastąpić przez wydanie – stosownie do okoliczności danej sprawy – każdej decyzji, byleby tylko jej skutkiem było uwzględnienie w całości lub w części żądania strony objętego przedmiotem zaskarżonej decyzji (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2012r., II UK 225/11). Wskazana w art. 477<sup>13</sup> k.p.c. "zmiana zaskarżonej decyzji" nie musi polegać na wydaniu nowej decyzji zmieniającej zaskarżoną, ale na wydaniu takiej decyzji, której skutkiem jest uwzględnienie w całości lub w części żądania strony objętego przedmiotem zaskarżonej decyzji. Nie będzie to więc jedynie wprost decyzja zmieniająca, lecz również decyzja anulująca decyzję wcześniejszą, byleby wynikało z niej, że rozstrzyga o przedmiocie tej wcześniejszej decyzji i to zgodnie z żądaniem odwołania (por. orzeczenia: Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 27 lutego 2013r., III AUa 910/12, z dnia 24 czerwca 2015r., III AUa 246/15 oraz Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 5 września 2013r., III AUa 1432/12).

Powyżej opisana sytuacja miała miejsce w przypadku wydania decyzji z dnia 16 maja 2019 r., znak: (...) na mocy której Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. uchylił decyzję o przyznaniu emerytury z dnia 7 maja 2013 r., znak: (...) w części dotyczącej sumy kwot pobranych emerytur wcześniejszych. Niewątpliwie organ rentowy uwzględnił część żądania odwołującej w zakresie ponownego obliczenia wysokości świadczenia, dlatego też w tym zakresie należało umorzyć postępowanie, o czym Sąd orzekł na podstawie art. 477<sup>(13)</sup> § 1 k.p.c. w pkt 1 wyroku.

Przechodząc do oceny kolejnych odwołań H. F. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 16 maja 2019 r., znak: (...) w pozostałym zakresie oraz od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17 maja 2019 r., znak: (...) Sąd Okręgowy zważył, że organ rentowy prawidłowo wydał skarżone decyzje.

Wniosek o ponowne ustalenie wysokości świadczenia emerytalnego został złożony przez odwołującą w dniu 14 marca 2019 r. W związku z tym organ rentowy prawidłowo ustalił prawo do przeliczenia emerytury ubezpieczonej od pierwszego dnia miesiąca, w którym złożono stosowny wniosek. Przepis art. 133 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 53) jest bezwzględnie obowiązujący i organ rentowy w sposób prawidłowy zastosował jego dyspozycję w niniejszej sprawie. W ocenie Sądu nie budzi wątpliwości fakt, że dopiero w dniu 14 marca 2019 r. na skutek wniosku odwołującej zaszły okoliczności, które dawały podstawę do przeliczenia jej świadczenia. Wobec powyższego organ rentowy przeliczył wysokość przyznanej emerytury od dnia 1 marca 2019 r., trafnie stosując przy tym obowiązujące przepisy prawa. W świetle art. 133 ust. 1 pkt 1 ustawy organ rentowy nie miał prawa, aby dokonać przeliczenia świadczenia od daty wskazanej przez ubezpieczoną, ponieważ przypadała ona przed dniem złożenia przedmiotowego wniosku. Obowiązujące przepisy nie dają też możliwości wyrównania świadczenia za okres od dnia 25 kwietnia 2013r.

***W ocenie Sądu Okręgowego organ rentowy wydając trzy zaskarżone poprzez odwołania decyzje o przeliczenie emerytury:***

- ***decyzje odpowiednio z dnia 11 kwietnia 2019 r., znak: (...)***
- ***oraz decyzję z dnia 16 maja 2019 r., znak: (...)***
- ***i decyzję z dnia 17 maja 2019 r., znak: (...)***

***nie miał podstaw prawnych aby przy obliczeniu wysokości świadczenia zastosować orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r. sygnatura akt P 20/16 (Dz. U. z 2019 r. poz. 39) tj. obliczyć wysokość świadczenia bez pomniejszania o kwoty wcześniej wypłaconych emerytur.***

Ubezpieczona wniosła o ponowne ustalenie świadczenia emerytalnego ustalonego decyzją z dnia 7 maja 2013 r., znak: (...) z uwzględnieniem orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r., na podstawie art. 114 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W pierwszej kolejności podkreślić należy, że postanowieniem z dnia 11 kwietnia 2019 r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych wznowił postępowanie w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r. w sprawie emerytury zakończone decyzją z dnia 7 maja 2013 r., a następnie zaskarżoną decyzją z dnia 11 kwietnia 2019 r., znak: (...) odmówił uchylenia decyzji z dnia 7 maja 2013 r., znak: (...) stwierdzając zarazem jej wydanie z naruszeniem prawa. Instytucja wznowienia postępowania stanowi nadzwyczajny tryb procedury administracyjnej, gdyż umożliwia uchylenie decyzji ostatecznych, co stanowi wyjątek od zasady trwałości tych decyzji, zawartej w art. 16 k.p.a. Tryb ten znajduje zastosowanie w przypadku wystąpienia w postępowaniu wad określonych w art. 145 § 1 oraz w sytuacji, gdy zaistnieje przesłanka wskazana w art. 145a § 1 k.p.a. Zgodnie z treścią powołanego wyżej przepisu art. 145a § 1 k.p.a. można żądać wznowienia postępowania również w przypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego została wydana decyzja. Stwierdzenie, czy przyczyna wznowienia postępowania rzeczywiście wystąpiła w sprawie i jakie z tego wynikają skutki dla rozstrzygnięcia sprawy, mogą być wyłącznie efektem postępowania przeprowadzonego po wydaniu postanowienia na podstawie przepisu art. 149 § 1 i muszą być wyrażone w decyzji wydanej w oparciu o art. 151 k.p.a. Badając wystąpienie przesłanki określonej w treści przepisu art. 145a § 1 k.p.a., organ rentowy na wstępnym etapie postępowania bada wyłącznie, czy zachowano ustawowy termin do wniesienia żądania. W przypadku spełnienia tego warunku, po wznowieniu postępowania w drodze postanowienia, organ prowadzi następnie w myśl przepisu art. 149 § 2 k.p.a. postępowanie, co do przyczyn wznowienia i co do rozstrzygnięcia istoty sprawy. Na tej podstawie należy zatem ocenić, że organ rentowy prawidłowo wznowił postępowanie z przesłanki art. 145a § 1 k.p.a.

Przepis art. 146 § 1 stanowi jednak, że uchylenie decyzji z przyczyn określonych w art. 145 § 1 pkt. 3-8 oraz w art. 145a nie może nastąpić, jeżeli od dnia doręczenia lub ogłoszenia decyzji upłynęło pięć lat, co oznacza, że organ administracyjny rozpoznający sprawę po wznowieniu postępowania musi badać nie tylko, czy istniały przyczyny

wznowienia podane w art. 145 § 1 k.p.a., ale także czy na przeszkodzie ewentualnemu rozstrzygnięciu sprawy, co do istoty nie stoją okoliczności, o jakich mowa w cytowanym art. 146 k.p.a. (por wyrok NSA z dnia 17 września 1999 r., sygn. akt I SA 1956/98). Artykuł ten zawiera bowiem dwie przesłanki negatywne (zawarte w § 1 i § 2 art. 146) ograniczające dopuszczalność uchylecia decyzji administracyjnej w trybie wznowienia postępowania. Wystąpienie tych przesłanek nie ogranicza dopuszczalności wznowienia postępowania, dlatego zasadnie organ rentowy wznowił to postępowanie. Powyższe ogranicza wyłącznie możliwość organu rozstrzygnięcia we wznowionym postępowaniu sprawy co do istoty. Tak więc, gdy w rozpatrywanej sprawie wystąpi jedna z przesłanek wskazanych w art. 146 k.p.a., organ będzie zobligowany do wznowienia postępowania w drodze postanowienia, jego skutkiem nie będzie jednak uchylecie decyzji, lecz zgodnie z art. 151 § 2 k.p.a. stwierdzenie wydania zaskarżonej decyzji z naruszeniem prawa. Upływ terminów, o których mowa w art. 146 § 1 k.p.a. stanowi negatywną przesłankę do uchylecia w trybie wznowieniowym decyzji i jest bezwarunkowy, niezależny od okoliczności, które spowodowały ich upływ. Termin taki nie może być przywrócony na podstawie przepisu art. 58 k.p.a., a jego upływanie pozbawia organ administracyjny prowadzący wznowione postępowanie możliwości orzeczenia, co do istoty i ewentualnego uchylecia lub zmiany decyzji wydanej w postępowaniu zwykłym (por. wyrok Wojewódzkiego Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 9 listopada 2005 r., sygn. akt VII SA/Wa 463/05 oraz wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 30 kwietnia 2009 r., sygn. akt II OSK 124/09).

W przypadku upływu 5 lat od dnia doręczenia decyzji, organ prowadzący wznowione postępowanie nie ma podstaw do uchylecia decyzji lub jej zmiany z przyczyn określonych w art. 145 § 1 pkt. 3-8 k.p.a. oraz w art. 145a, traci więc podstawę do badania, czy decyzja ta powinna lub nie powinna być uchylona bądź zmieniona, może jedynie wydać decyzję stwierdzającą wydanie tej decyzji z naruszeniem prawa. Przepis art. 146 § 1 k.p.a. określając początek biegu wskazanego w nim terminu posługuje się pojęciem „dnia doręczenia lub ogłoszenia decyzji” nie wskazując cech tego doręczenia lub ogłoszenia ani tym bardziej jego adresatów. Pozwala to na przyjęcie, że chodzi o doręczenie lub ogłoszenie decyzji wobec osób biorących udział w postępowaniu, które podlega wznowieniu. Pogląd ten potwierdził Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 12 stycznia 2009 r., sygn. akt II OSK 1776/07, precyzując, iż chodzi o doręczenie ostatniej ze stron, której decyzję doręczono. Jak wynika z akt niniejszej sprawy, od dnia doręczenia decyzji będącej przedmiotem wznowionego postępowania z dnia 7 maja 2013 r. (znak:(...)) odwołującej, od tego momentu, do dnia wydania przez Trybunał Konstytucyjny orzeczenia z dnia 6 marca 2019 r. upłynęło 5 lat, co odwołująca sama przyznała w treści odwołania. Z kolei jak już zostało wskazane przepis art. 146 § 1 stanowi, że uchylecie decyzji z przyczyn określonych w art. 145 § 1 pkt 3-8 oraz w art. 145a § 1 k.p.a. nie może nastąpić, jeżeli od dnia doręczenia lub ogłoszenia decyzji upłynęło pięć lat, co oznacza, że organ rentowy nie może zmienić ani uchylić zaskarżonej decyzji, może jedynie wydać decyzję stwierdzającą wydanie tej decyzji z naruszeniem prawa.

***W ocenie Sądu Okręgowego nie można zgodnie z żądaniem odwołującej w niniejszej sprawie ponownie ustalić wysokość świadczenia emerytalnego przyznanego decyzją z dnia 7 maja 2013 r., znak: (...) z uwzględnieniem orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r., działając na podstawie art. 114 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.*** Wskazać należy, iż zgodnie z wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 31 października 2019 r. (III AUa 1534/19 LEX nr 2758392) za przepis, na podstawie którego może dojść do wzruszenia decyzji organu rentowego wydanej w oparciu o akt normatywny uznany orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego za niezgodny z Konstytucją, należy uznać art. 145a k.p.a., w myśl którego można żądać wznowienia postępowania również w przypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, umową międzynarodową lub ustawą, na podstawie którego została wydana decyzja (§ 1), a w sytuacji określonej w § 1 skargę o wznowienie postępowania wnosi się w terminie jednego miesiąca od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego. Po złożeniu takiej skargi do organu rentowego dochodzi do wznowienia postępowania, uchylecia decyzji dotkniętej opisaną wadą i zastąpienia jej decyzją uwzględniającą stan prawny, który pomija derogowaną orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego regulację. Gdy podstawę wznowienia postępowania stanowi uznanie orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego aktu normatywnego za niezgodny z Konstytucją, wyłącznie art. 145a k.p.a. może być stanowić podstawę i drogę wznowienia postępowania. ***Podstawy do uchylecia lub zmiany decyzji i ponownego ustalenie prawa do świadczeń lub ich wysokości nie może w***

**takiej sytuacji stanowiąc art. 114 u.e.r.f.u.s. (LEX nr 2758392.** W przypadku uznania za niekonstytucyjny przepisu stanowiącego podstawę wydania decyzji przez organ rentowy, zastosowanie będą miały przepisy kodeksu postępowania administracyjnego o wznowieniu postępowania, mimo, że odwołania od decyzji emerytalno-rentowych są rozpoznawane poza postępowaniem administracyjnym. Taką podstawą wznowienia jest art. 145a k.p.a. (stosowany w związku z art. 124 ustawy o emeryturach i rentach). **Natomiast art. 114 ustawy o emeryturach i rentach nie stanowi podstawy do wznowienia postępowania sensu stricto, lecz umożliwia uchylenie lub zmianę decyzji i ponowne ustalenie prawa do świadczeń lub ich wysokości, pod warunkiem wystąpienia okoliczności w tym przepisie wymienionych, do których jednak nie należy niekonstytucyjność przepisu prawa stanowiącego podstawę wydania decyzji, stwierdzona orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego (Biul.SAKa 2019/4/31).**

Podsumowując zaprezentowaną argumentację wskazać należy, że Sąd Okręgowy aktualnie, uwzględniając cytowane przepisy, nie znalazł podstaw do zmiany zaskarżonych decyzji, wobec czego na podstawie art. 477<sup>14</sup> § 1 k.p.c. odwołania podlegały oddaleniu, o czym orzekł jak w pkt 2 sentencji.

Rozstrzygając o kosztach Sąd miał na względzie, że niniejsza sprawa – której przedmiotem była wysokość emerytury ubezpieczonej – która należy do kategorii spraw o świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia emerytalnego, tym samym koszty zastępstwa procesowego pełnomocnika organu rentowego powinny zostać ustalone według stawek minimalnych, w tym przypadku 180,00 zł. Zgodnie zaś z § 9 ust. 2 Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 r., poz. 265) stawki minimalne w sprawach o świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia emerytalnego wynoszą 180,00 zł. Tym samym rozstrzygając o kosztach z uwzględnieniem reguły odpowiedzialności za wynik procesu określonej w art. 98 § 1 k.p.c. odwołująca, jako strona przegrywająca sprawę, powinna co do zasady uiścić na rzecz organu rentowego kwotę 180,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego stronie przeciwnej.

Z uwagi na zachodzące w niniejszej sprawie okoliczności Sąd zastosował jednak dyspozycję art. 102 k.p.c., który stanowi, że w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Przepis ten chroni w wypadkach szczególnie uzasadnionych stronę przegrywającą w ten sposób, że sąd uwzględniając całokształt okoliczności sprawy może nie obciążyć jej obowiązkiem zwrotu kosztów procesu strony wygrywającej w ogóle albo też obowiązek ten ograniczyć do części należnych kosztów.

W orzecznictwie wskazuje się, że przepis art. 102 k.p.c. wyraża zasadę słuszności w orzekaniu o kosztach, stanowiąc wyjątek od zasady odpowiedzialności za wynik procesu. Podstawę do jego zastosowania stanowią konkretne okoliczności danej sprawy, przekonujące o tym, że w rozpoznawanym przypadku obciążenie strony przegrywającej kosztami procesu na rzecz przeciwnika byłoby niesłuszne, czy wręcz niesprawiedliwe. Artykuł 102 k.p.c. znajduje zastosowanie w wypadkach szczególnie uzasadnionych, które nie zostały ustawowo zdefiniowane i są każdorazowo oceniane przez sąd orzekający na tle okoliczności konkretnej sprawy. Do okoliczności tych zalicza się m.in. sytuację majątkową i osobistą strony powodującą, że obciążenie jej kosztami może pozostawać w kolizji z zasadami współzycia społecznego. Przy zastosowaniu art. 102 k.p.c. mogą być również brane pod uwagę okoliczności dotyczące charakteru sprawy. Zastosowanie art. 102 k.p.c. wymaga dokonania oceny ostatecznego wyniku sprawy, jak również podlega dyskrecjonalnej ocenie sędziowskiej. Ustalenie, czy takie szczególne wypadki zachodzą, ustawodawca pozostawił swobodnej ocenie sądu. Ocena ta powinna uwzględniać wszystkie okoliczności, które mogą mieć wpływ na jej podjęcie. Rozstrzygnięcie w tym zakresie może zostać skutecznie zakwestionowane w ramach kontroli instancyjnej jedynie w razie oczywistego naruszenia reguł zastosowania art. 102 k.p.c. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2012 r., sygn. akt V CZ 26/12). W art. 102 k.p.c. ustawodawca odwołuje się do pojęcia wypadków szczególnie uzasadnionych. Takie sformułowanie wprawdzie nie jest klauzulą generalną, jednak opiera się na zwrocie niedookreślonym, który może odsyłać również do argumentów natury aksjologicznej. Regulacja ta znajdzie zastosowanie w wyjątkowych sytuacjach, gdy z uwagi na okoliczności konkretnej sprawy, zastosowanie reguł ogólnych Kodeksu postępowania cywilnego dotyczących zwrotu kosztu procesu byłoby nieuzasadnione. Rozstrzygnięcie na podstawie art. 102 k.p.c. ma charakter dyskrecjonalny, kontrola instancyjna w tym zakresie jest ograniczona do

sytuacji, gdy zastosowanie wzmiankowanego przepisu nie zostało w ogóle uzasadnione bądź nastąpiło z rażącym naruszeniem reguł przewidzianych w tym przepisie (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 2013 r., sygn. akt III CZ 75/12).

Sąd uznał za zasadne nieobciążanie H. F. kosztami procesu. W ocenie Sądu zasądzenie na rzecz pełnomocnika organu rentowego kwoty 180,00 zł, w kontekście niezrozumienia przepisów przez odwołującą oraz jej przekonania co do słuszności złożonego odwołania stanowiłoby naruszenie zasad współzycia społecznego. Przedstawione wyżej okoliczności mają charakter szczególny, wyjątkowo uzasadniający odstępianie od obciążania odwołującego kosztami procesu mimo przegrania przez niego sprawy.

Z uwagi na powyższe Sąd rozstrzygnął o kosztach procesu na podstawie art. 102 k.p.c., o czym orzekł jak w pkt 3 wyroku.

## ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć (...)